

Puhemiehistön tiedotustilaisuus 2.2.2021

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

No niin, hyvää päivää. Voimme aloittaa tämän tiedotustilaisuuden vähän myöhässä. Pyydämme siitä anteeksi. Eduskunnan puhemiesneuvosto kokoontui tuossa äsken, ja se kokous venyi hieman.

Olen viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg ja vedän tätä tiedotustilaisuutta. Meillä on täällä läsnä vastavalittu puhemiehistö. Annan ensin jokaiselle puhemiehelle puheenvuoron, ja sen jälkeen otamme kysymyksiä. Ensin puhemies Anu Vehviläinen, ole hyvä.

Puhemies Anu Vehviläinen:

[Puhemiehen mikrofoni on kiinni] Laitetaans mikrofoni päälle, niin kuuluu paremmin.– Kiitoksia, että olette tänne tulleet, ja pahoittelen myös sitä, että tullaan vähän myöhässä puhemiesneuvoston kokouksesta.

Ensinnäkin voin todeta meidän kaikkien puolesta, että olemme saaneet hetki sitten luottamuksen ja tällä kertaa supistetulla äänestyskokoonpanolla, mutta yhtä kaikki, tämän luottamuksen varassa lähdetään nytten tekemään tätä talvea ja työtä.

Ehkä sen haluaisin tähän alkuun sanoa, että kun katsotaan eduskuntaa, niin on aina hyvä muistaa, että eduskunta on nykyaikana mitä suurimmassa määrin tärkein parlamentarismien paalupaikka, jos voisi näin sanoa. Eli nykyinen perustuslaki antaa paljon edellytyksiä eduskunnalle toimia. Monet perustuslain pykälistä tukee eduskunnan työtä, ja itse asiassa semmoisen detaljin haluan ottaa tähän alkuun esille, että kun tutustuin – meillä on tuolla kirjastossa Timo Turja -niminen henkilö, joka tuntee hyvin eduskuntahistoriaa ja myös tämän lainsäädäntöhistorian, tämän talon toimintatapoja – niin huomasi sellaisen mielenkiintoisen seikan, kun hän kuvasi sitä, miten eduskunnan rooli vallankäyttäjänä on itse asiassa perustuslain mukaan lisääntynyt erittäin paljon, eli että 70-luvulla meni kaksikin vuotta kerralla aikaa, että pääministeri ei käyttänyt yhtään puheenvuoroa eduskunnassa, ja se on kyllä aika mielenkiintoista. Nyt jos te katsotte eduskunnan normaalia viikkorytmiä, niin kyllä täällä ministerit, pääministeriä myöten, ovat todella paljon äänessä, ja eduskunta vaatii ja eduskunnalla on täysi oikeus myös vaatia, että ministerit ovat täällä vastaamassa. Ja näitä, ehkä tätä parlamentarismia ja demokratiaa, eduskunnan roolia, tätä tematiikkaa, tulen huomenna sitten eduskunnan avajaisissa tarkemmin käsittelemään.

Mutta tästä konkreettisesta tilanteesta nyt: Tiedätte sen, että me lähdemme tässä talossa edelleenkin liikkeelle koronan varjossa, jos näin voisi sanoa. Ne rajoitukset, mitä meillä oli viime syksynä käytössä, ovat meillä suurimmaksi osaksi käytössä kesäkuun loppuun saakka eli tämän kevätkauden aikana. Sen myötä meillä on myös tuolla salissa edelleen rajoitetut kokoonpanot, ja tulee myös olemaan niin, että me myös maskien käyttöä tehostetaan tuolla salissa, eli tämä tilanne on niin sanotusti epävakaa koronan osalta, ja me halutaan kaikin tavoin turvata meidän toimintaedellytyksiä, lainsäädännön

toimintaedellytyksiä, tässä talossa. Sen haluan vakavasti ja painavasti tässä kohtaa sanoa.

No, sitten tästä lainsäädäntötyöstä, kun lähdemme siihen nyt liikkeelle: Ensinnäkin totean sen, että hallitus ei vielä omalta osaltaan ole käsitellyt lainsäädäntösuunnitelmaa, mutta käsittelee käsitykseni mukaan tällä viikolla, ja tulemme saamaan sen tarkan listan myös siitä, mitä hallituksen esityksiä tänä keväänä tänne tulee. Mutta jo nyt tiedämme tietysti muutamia tärkeitä isoja asioita, joita on tänne viime viikolla valtioneuvostosta annettu ja joita myös on jo vireillä. Jos niistä muutaman otan esille, niin ensinnäkin ensi tiistaina täällä eduskunnassa käydään tämä perinteinen valtiopäivien avajaiskeskustelu pääministerin avauspuheenvuoron jälkeen. Sitten meillä on täällä käsittelyssä tartuntatautilaki, joka annettiin joulukuussa, ja kuten äsken tuolla salissa kiitospuheissani sanoin, niin meillä monet valiokunnat ovat myös tässä tammikuun aikana käsitelleet tätä tartuntatautilakia, ja käsitykseni mukaan siitä tartuntatautilaista saataneen mietintö aikaiseksi tämän viikon loppuun mennessä, ja se on sitten ensi viikolla meillä käsittelyssä. Ja totta kai jokainen myös on julkisen keskustelun perusteella huomannut, että tartuntatautilakiin ollaan tekemässä nyt myös merkittäviä uusia muutoksia, jotka liittyvät nimenomaan tähän rajoilla tapahtuvaan testaukseen, ja tietysti myös sitä odotamme tänne eduskuntaan.

Muita tällaisia kiinnostavia lähetekeskusteluun tulevia asioita on esimerkiksi sähkömarkkinalaki eli nämä sähkönsiirtohinnot, josta on jätetty myös kansalaisaloitekin tänne taloon. Kansalaisaloitteita, kuten tässä koko tämän vaalikauden aikana, meillä on runsaasti käsittelyssä – taitaa olla toistakymmentä aloitetta: osa siellä jo valiokunnissa käsittelyssä, ja osa odottamassa sitten lähetekeskusteluun pääsyä.

Sitten on tietysti muita isoja asioita. On EU:hun liittyviä asioita, eli EU:n elvytyspakettiin liittyen tämä hallituksen esitys omista varoista. Se oli viime torstaina valtioneuvostossa, ja tarkoitus on, että 10.2. siitä käydään lähetekeskustelu eduskunnan suuressa salissa. Meillä on tällä hetkellä käsittelyssä myös tämä selonteko kestävän kasvun ohjelmasta eli tästä elpymisvälineestä. Valtiovarainvaliokunta sitä parhaillaan käsittelee. Viime torstaina valtioneuvostossa oli käsittelyssä myös EU-selonteko, joka myös on tulossa tässä lähiviikkoina tänne lähetekeskustelun, eli meillä on aika montakin EU:hun liittyvää asiaa käsittelyssä. Omalta osaltani haluan kyllä todeta sen, että pidän tärkeänä, että tässä talossa, eduskunnassa, ja myös laajemminkin tässä yhteiskunnassa käydään näistä EU-asioista hyvin tällaisista perusteellista ja analyttistä keskustelua. Sellaista minusta ei pidä missään kohtaa pelätä. Se on minusta tärkeää EU:n hyväksyttävyyden kannalta, että keskustelua käydään ja arvioidaan hyviä ja huonoja puolia itse kuhunkin asiaan. Minä itse edustan sitä kantaa, että harva asia on pelkästään huono tai pelkästään hyvä, vaan aina on niitä harmaan sävyjä ja eri näkökohtia kaiken kaikkiaan.

No sitten, jo joulukuussa annettiin eduskunnalle myös sote-uudistukseen liittyvä laaja paketti, ja sen osalta sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on jo määrittänyt näistä asiantuntijakuulemisista. Se on iso työ nyt tälle kevälle, tälle talolle. Se on ihan selvä asia. Perustuslakivaliokunnalla on iso työ tämän omien varojen hallituksen esityksen eli

tämän elvytyspaketin osalta, ja sitten myös sote-uudistuksen arvioinnin osalta. Mutta on syytä totta kai arvioida niin, että he myös pystyvät tuttuun ja totuttuun tapaan työskentelemään ja antamaan sitten lausuntonsa niistä mietintövaliokunnille.

Sitten ehkä pari asiaa haluaisin ottaa vielä näihin eduskunnan turvallisuusasioihin liittyen esille: Niin kuin te tiedätte, niin joulukuun loppupuolella, joulunpyhien jälkeen, kerroimme julkisuuteen tästä kyberhyökkäyksestä eduskuntaa kohtaan, ja tiedätte, että siinä, mitä tutkitaan, on vakavat rikosnimikkeet krp:llä, eli törkeä tietomurto ja vakoilu. Ja se on kyllä minusta iso asia. Kun katsomme myös sitä, että muissakin valtioissa on ollut eduskuntien parlamentteihin vastaavantyyppisiä hyökkäyksiä, niin me emme voi todellakaan vähätellä tätä tapausta, mikä on kohdistunut meidän demokraattista järjestelmäämme vastaan. Ja tähän liittyen me olemme täällä jo viime viikkoina virkakunnan kanssa todenneet, että me halutaan antaa myös meidän edustajille lisää koulutusta tänne tietoturva-asioihin, ja ainakin itse huomasin, että taitaa olla ensi viikolla jo, että Kyberturvallisuuskeskus antaa kansanedustajille myös etäkoulutusta tietoturvaan liittyen. Pidän tätä tosi tärkeänä.

Samalla tavalla viime viikkojen aikana on paljon ollut esillä myös nämä fyysiseen turvallisuuteen liittyvät kysymykset myös edustajienkin osalta, ja on pohdittu, onko uhkailuilla minkälaista vaikutusta sitten poliittiseen osallistumiseen ja niin päin pois. Useat tiedotusvälineethän ovat tehneet kyselyjä uhkailuista myös kansanedustajille, että oletteko kokeneet uhkailua ja näin. Itse ajattelen, ja pääsihteerin kanssa tänä aamuna on viimeksi keskusteltu siitä, että meillä on varmasti tarvetta myös tämän oman talon puolelta selvittää näitä uhkailuja ja tehdä vähän tarkempaa selvitystyötä siitä, minkä tyyppisiä ne kaiken kaikkiaan ovat.

Eli hyvät tiedotusvälineitten edustajat, tässä minun tämmöiset alkuajatukset. Varapuhemiehet voivat jatkaa.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Kiitos. –Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov, ole hyvä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov:

Kiitoksia.–Arvoisa puhemies ja arvon toimittajat! Oikeastaan ihan vain muutama ajatus tähän puhemiehen ajatusten jatkoksi. Hän hyvin kuvasi sitä, mitä asioita meille on nyt tavallaan tulossa listalle, ja jos mietitään, että silloin kun nämä koronarajoitukset eduskunnassa alkoivat, niin silloinhan me oltiin tilanteessa, jossa me ikään kuin supistettiin asialistaa sillä tavalla, että käsiteltiin vain niitä välttämättömiä lakeja. Ja nyt, kun tämä tilanne on jatkunut, niin ollaan tilanteessa, jossa on käsiteltävä muitakin kuin suoraan koronaan liittyviä lakeja, koska emme me voi halvaantua niin pitkäksi aikaa päätöksenteossa. Ja minun mielestäni tässä eduskunnan, ja meidän, erityinen tehtävä on huolehtia siitä, että meillä koronaturvallisuus toteutuu ja että samaan aikaan meillä toteutuvat ne oikeudet, joita yksittäisillä edustajilla, kansanedustajilla, on suhteessa valtiopäivätoimiin. Ja kun mietitään vaikkapa valiokuntakuulemisia, niin me olemme

täällä sähköisessä maailmassa edistyneet ja meidän pitää siinä rinnalla pitää nämä kyberturvallisuudet ja muut läsnä, mutta myös löytää ehkä lisää niitä keinoja, joilla turvataan sitä, että vuorovaikutus aidosti toteutuu, koska ei voi olla niin, että kuulemisissa supistetaan vaikkapa asiantuntijoiden kuulemista, koska vaikka saadaan paljon tekstiä paperilla, niin tosiasia on, että siltä kirjalliselta lausunnolta ei voi kysyä lisäkysymyksiä, vaan siihen tarvitaan ihminen. Ja tässä minun mielestäni me ollaan edistytty hyvin ja meidän pitää edistyä vielä lisää. Tämä oikeastaan semmoisena yksittäisenä ajatuksena.

Ja mitä tulee tähän turvallisuuteen, niin viime aikoina on puhuttu tietysti kyberturvallisuudesta ja fyysisestä turvallisuudesta, mutta kun eduskunta teki aikanaan tasa-arvoselontekoa, niin siinä tavallaan tuli tämä henkinen turvallisuus yhtenä asiana, ja se pitäisi minun mielestäni pitää tässä rinnalla sen vuoksi, koska tulee kyse siitä, miten ihmiset vaikkapa nyt sitten kuntavaaleissa – vaikka se ei tähän suoraan kuulu – rohkenevat lähteä ehdokkaaksi, jos on olemassa se riski, että sinun elämää häiritään voimakkaasti. Sen takia näihin asioihin pitää myös löytää niitä välineitä, joilla tässä talossa puututaan ja ehkä meidän edustajienkin osaamista lisätään. - Kiitoksia.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Ja seuraavaksi toinen varapuhemies Juho Eerola, jonka jälkeen siirrymme kysymyksiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola:

No kiitoksia. –Arvoisat median edustajat! Minulla ei oikeastaan hirmuisen paljon ole mitään lisättävää puhemies Vehviläisen ja varapuhemies Filatovin puheisiin, mutta ehkä alleviivaan erästä asiaa, josta varapuhemies Filatov tuossa omassa hyvässä puheenvuorossaan kertoi.

Puhemies Vehviläinen tänään valituksi tultuaan kiitti kiitospuheessaan myös oppositiota siitä, kuinka viime vuosi meni hyvin, kun ikään kuin vähän annettiin ehkä periksi oppositiossa näissä omissa parlamentaarisisissa oikeuksissa ja oltiin yhdessä taklaamassa tätä koronatilannetta. Näin oppositiopuolueesta valittuna puhemiehenä otan kiitokset nöyrästi vastaan. Mutta juuri näin, kuten Filatovkin sanoi, että se pitkälti johtui siitä, että alkuun käsiteltiin hyvin pitkälti vain tähän koronatilanteeseen liittyviä asioita ja sitten toisaalta niitä asioita, joista oppositio ja hallituspuolueet olivat yksimielisiä. Vuoden mittaan tuli sitten muitakin asioita ja sellaisia asioita, joista oppositio ja hallitus eivät, eivätkä aina ihan kaikki hallituspuolueetkaan, olleet täysin yksimielisiä. Sitten tultiin tähän tilanteeseen, jossa tämä vuosi käytännössä nyt lähtee meillä eteenpäin: on tasapainoilua toisaalta tämän koronaturvallisuuden, työturvallisuuden kanssa, ja toisaalta sitten tämän demokratian ja edustajien parlamentaaristen oikeuksien välillä. Tätä tasapainoilua tämä meidän työmme tulee tässä olemaan, mutta uskon ja tiedän, että tulemme tässä löytämään hyvän yhteisymmärryksen ja yhteisen sävelen, ja varmaan päästään eteenpäin.

Eipä oikeastaan muuta. Vastaan ihan mielelläni sitten kysymyksiin, jos niitä kenellä on.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Kiitos. – Siirrymme kysymyksiin.

Saila Kiuttu, STT. Hänellä on maskeja koskeva kysymys, ole hyvä.

Toimittaja Saila Kiuttu, STT:

Kiitoksia. – Olisin tosiaan kysynyt, kun Vehviläinen tuossa viittasi, että maskien käyttöä tullaan tehostamaan, että mihin se liittyy? Jos voin samalla kysyä vielä sitten muutenkin tarkennuksia näistä poikkeusjärjestelyistä: kuinka paljon saa olla paikalla täysistunnossa kansanedustajia? – Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen:

No niin, jos lähden tästä loppupäästä liikkeelle. Meillä mennään sillä tavalla, että 74 edustaja voi olla siellä permannolla samaan aikaan turvallisuusväliä huomioiden. Sitten äänestämässä suppeassa äänestyskokoonpanossa 56 edustaja, joka oli tänään muun muassa tuossa puhemiesten vaalissa. Ja sitten on mahdollista, totta kai, kun me ollaan otettu nyt ne yläparvet, kaikki parvet, käyttöön, ja meillä silloin viimeisenä päivänä ennen joulua oli tämä noin 300 äänestystä ja edustajat äänestivät näillä edustajasovelluksilla, jotka oli asennettu läppäreihin, niin meillä on olemassa mahdollisuus siihen, että jos meillä on vaikka luottamuslauseäänestys, niin me voidaan ottaa saliin niin paljon, että ei anneta rajoitusta. Mutta normaalioloissa tarkoitus on mennä niin, että 74 olisi paikalla ja 56 suppeassa äänestysjoukkueessa. Tämän ovat eduskuntaryhmät sopineet, ja näin menemme ainakin tämän helmikuun ja tarkastelemme tilannetta. Mutta oma arvioni on, että tämä koronatilanne ei näytä niin hyvältä, että me voisimme yhtäkkiä mennä toiseen suuntaan, mutta me arvioidaan tätä koko ajan.

Mitä tulee sitten näihin maskeihin, niin meillä työterveyslääkäri, joka konsultoi aina myös THL:ää ja käsittääkseni myös Helsingin kaupungin terveysvirastoa, kertoi, että sieltä on tullut suositus, että meillä salissa edustajat käyttäisivät maskeja myös puhujakorokkeelta puhuessaan. Nythän meillä on ollut niin, että puhujakorokkeella ei ole tarvinnut käyttää maskeja, mutta meillä lähdetäisiin liikkeelle nyt siitä, että myös korokkeella käytettäisiin maskeja. Tämä ei tietysti ole aivan yksinkertainen asia, mutta tällä tavalla me aiomme nyt tässä menetellä. Samoin on suositus siitä, että siellä ministeriaitiossa, siellä ei tämä 2 metrin turvaväli toteudu – niin kuin tiedätte, että tässä tammikuussa THL arvioi, että me tarvitaan 2 metrin turvavälit – sillä määrällä, mitä meillä syksyllä oli ministereitä aitiossa, niin me ei saada niin paljon ministereitä. Jos minä nyt muistan oikein, niin oliko niin, että 5 + 2 eli 7 ministeriä voisi olla kyselytunnilla jatkossa. Meidän täytyy tietysti tätä arvioida yhdessä, ja valtioneuvostossa tämä tiedetään, että miten me saisimme ne kyselytunnit kuitenkin aidosti hoidettua, kun on todellakin niin, että nehan ovat opposition kyselytunteja, ja aina halutaan myös tietää, keitä ministereitä oppositio haluaa paikalle, ja tarkoitus olisi, että tämä olisi meillä jo torstaina käytössä. Mutta meillä on tässä niin sanotusti pari

päivää aikaa nytten katsoa, mitenkä tämä saadaan järjestettyä. Mutta tämäntapaisia ovat ne meidän tiukennukset tuonne salityöskentelyn.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Ja sitten Elina Kervinen, Helsingin Sanomat. Ole hyvä.

Toimittaja Elina Kervinen, Helsingin Sanomat

Kiitos kysymysvuorosta. –Minulla on tämmöinen työolohenkinen kysymys. Ajatellaan, että korona-aika on nyt pitkittynyt ja pitkittyy edelleenkin, niin miten näette, että tämä on vaikuttanut eduskunnan työilmapiiiriin, jos mitenkään, ja jaksamiseen? Onko teillä etätyöapatiaa- tai uupumusta?

Puhemies Anu Vehviläinen:

Minä aloitan, ja tässä varapuhemiehet voivat jatkaa. Kyllä tietysti eduskunta on myös työpaikka ja työyhteisö ja iso sellainen, ja kyllä tämä pitkittynyt tilanne, kun tässä ollaan pian oltu vuosi, niin kyllä sillä on varmasti vaikutusta. Tunnetta itse kukin myös sen etätyön ongelmat, että siinä ei ole sitä oman työyhteisön tukea, niin ei tämä ole kyllä helppoa. Me luulimme varmaan silloin joulukuussa, että kun rokotteet tulevat, niin me pääsemme muutaman kuukauden päästä jo paremmalle hollille, mutta nyt ainakin itse ajattelen sillä tavalla, että me olemme ainakin kesässä näillä menettelyillä, mitä meillä tässä on. Kyllä se on vakava kysymys, ja tähän varmasti meidänkin tulee täällä talossa sekä edustajien puolelta että myös henkilöstön puolelta kiinnittää huomiota. Mutta toivon, että varapuhemiehet voisi jatkaa tästä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov:

Puhemies! Hyvin allekirjoitan tämän, mitä puhemies tässä sanoi. Ehkä yksi sellainen asia, mikä on tullut ihan tämmöisissä epävirallisissa keskusteluissa, on se, että kun me ollaan tavallaan Teamsien ja rajattujen järjestelmien varassa, niin ihmiset tietävät kyllä sen, mitä siellä omassa valiokunnassa tapahtuu, mutta tieto siitä, mitä tapahtuu toisessa valiokunnassa ja viereisessä valiokunnassa, on ohentunut tämän epävirallisen kommunikoinnin häviämisen tai kahvipöytäkeskustelujen ja muiden vähenemisen vuoksi, ja se on yksi sellainen asia, jossa ehkä pitää löytää jotain mekanismeja, joilla sitten tämmöistä epävirallistakin keskustelua voidaan käydä, koska se on usein tässä talossa tiedonvaihdon näkökulmasta tärkeä.

Muuten minä luulen, että ne tuskat ovat samanlaisia, että ihmiset ovat jumissa, kun ei tehdä aina välttämättä hyvissä ergonomisissa olosuhteissa töitä, ja sitten toisaalta henkisesti kaipaavat sitä normaalia keskustelua. Toiset taas viihtyvät, kun ei tarvitse matkustaa pitkän matkan päähän, että ihan ne samat ilmiöt, mitä muissakin tämmöisissä ehkä asiantuntijatyötä tekevissä organisaatioissa. Siinä mielessä tämä ei työyhteisönä ehkä niin paljon poikkea, kun sitten taas täältä parlamentarismin näkökulmasta voi ajatella.

Toinen varapuhemies Juho Eerola:

Niin, kiitos kysymästä. –Tämä on hyvin henkilökohtaista, miten kukakin tähän tilanteeseen reagoi. Tiedän ja tunnen työkavereita, jotka ovat hyvinkin stressaantuneita siitä, että eivät pääse tavallaan siihen vanhaan normaaliin, mutta sitten on myös yllättävän paljon sellaisia edustajia, eikä pelkästään edustaja, vaan myös muita työntekijöitä talolla, jotka ovat kertoneet, että tämä on parantanut heidän elämänlaatuaan ja he viihtyvät oikein hyvin etätöissä. Heillä on sitten enemmän aikaa harrastaa kenties jotain muuta, kun ei mene kaikki aika matkoihin ja saa viettää aikaa enemmän perheen parissa. Näen, että osa on jopa kokenut tämän hyvin rauhoittavana. Itse en ollut aikaisemmin ollenkaan ajatellut tällä lailla, että näin paljon mitään etätöitä tekisin, mutta sitten omalla kohdalla, jos saa omasta puolestani sanoa, niin tällaisena introverttinä hahmona ihan hyvin onnistuu tämä tiimikokouksessakin oleminen, ettei se ole sen pahempi ollenkaan – jos vain tekniikka pelaa, niin minun luonteelleni sopii vallan mainiosti.

Toimittaja Vesa Kallionpää, MTV Uutiset:

Kiitos. – Olisin noista turvallisuusasioista vielä kysynyt. Tämä nyt on tietenkin selvää, että kyberturvallisuutta voi parantaa, mutta miten tätä fyysistä turvallisuutta voi parantaa? Onko tässä joitain konkreettisia toimia sekä kyberpuolella että tällä edustajien fyysisellä turvallisuuspuolella?

Puhemies Anu Vehviläinen:

Niin, tässä tosiaankin tämän kyberturvallisuuden osalta viittasin tähän Kyberturvallisuuskeskuksen tulevaan koulutukseen, ja minulla on semmoinen käsitys – me ollaan keskusteltu tästä kyberturvallisuusasiasta laajemminkin meidän tietohallinnon ja myös tietoturvaohjelmien kanssa – että meillä on tulossa muutakin koulutusta siitä edustajille ja uskoisin myös, että on tarvetta antaa koulutusta myös henkilökunnalle.

No sitten tämä fyysinen turvallisuus, ja tietysti hienolla tavalla varapuhemies Filatov otti esille myös tämän henkisen puolen, eli kyllähän se on myös sitä. Jos henkisesti painetaan ja uhkaillaan edustajaa tai ketä tahansa, niin eihän se niin voi olla. Tämän osalta eduskunnassa on tehty tässä vuosien aikana useampiakin selvityksiä, myös edustajille kyselyjä siitä, onko ollut uhkaavissa tilanteissa, mutta käsitykseni mukaan aivan viime vuosina ei ole tehty. Tosiaankin on tarkoitus, että myös me kartoitettaisiin tätä tarkemmin. Vesa Kallionpään oma media muun muassa teki yhden kyselyn, ja sen kyselyn mukaan yli sadasta edustajasta yli kolmannes oli kokenut uhkailua, ja se on aika vakava viesti. En halua liioitella sitä, mutta minusta eduskunnan pitää itse tietää, mitä nämä uhkailut tarkemmin ottaen kaiken kaikkiaan ovat, ja tähän aiotaan paneutua.

Ja sitten tietysti ajattelen myös niin, että kun tänä keväänä on tulossa myös kuntavaalit ja kun uskoisin, että aika moni edustaja tulee olemaan ehdokkaana myös kuntavaaleissa, niin – itse näen niin – olisi hyvä, että meillä myös käytäisiin edustajienkin kanssa tätä turvallisuusasiaa läpi: miten toimitaan, että pystymme sitä

omaa turvallisuuttamme myös tässä tulevina kuukausina mahdollisina kuntavaaliehdokkaina ja mahdollisesti kuitenkin ihmisten kanssa tekemisissä olevina paremmin varmistamaan.

Eli tämä on tämmöinen laajempi kokonaisuus ja aika alkutekijöissään, niin että en osaa tämän tarkemmin sanoa, mutta ajattelen niin, että me tarvitaan sekä kyberturvallisuuden että fyysisen turvallisuuden osalta ehkä tämmöistä päivitystä, sanoisin – päivitys on varmaan oikea sana – siinä, miten itse pystymme turvallisuuttamme lisäämään.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov:

Ihan lyhyt kommentti vaan siihen, kun puhemies sanoi, että tehtäisiin tämmöistä selvitystä. Minun mielestäni, kun näitä kyselyitä on tehty, niistä ei hirveän tarkkaan kuitenkaan yksityiskohdat käy ilmi, minkälaisia ne tilanteet ovat olleet, ja sen vuoksi olisi tärkeää katsoa, minkälaisia ne ovat oikeasti olleet, koska vasta sitten löytyy ne ratkaisut siihen, mitä ne vastaukset voivat olla. Sitrahan on esimerkiksi esittänyt sitä, että olisi tällaisia ikään kuin turvallisen tilan mahdollisuuksia, joissa edustajat voisivat tavata kansalaisia. Se ei nyt liity tähän koronatilanteeseen, mutta minusta sen tyyppisten ratkaisujen etsiminen voisi olla arvokasta, koska jos niitä uhkia koetaan, niin se ei saa johtaa siihen, että edustajat eivät uskalla olla kasvotusten kansalaisten kanssa tekemisissä vaan vetäydytään ikään kuin vain jonnekin sähköpostien ja muiden viestittelyjen väliin. Että tämäntyyppisiä ratkaisuja varmaan tulevaisuudessa on syytä pohtia koko yhteiskunnassa, olipa kyse sitten kansanedustajista tai vaikkapa kuntien päättäjistä, jotta tämä vuorovaikutus ihmisten kanssa ei katoa, koska se on ehdottomasti Suomen vahvuus.

Ja silloin kun puhutaan vaikka tästä henkisestä puolesta, niin se ei tarkoita sitä, etteikö saisi tulla kritiikkiä ja etteikö saisi tulla kovasanaistakin palautetta, vaan se tarkoittaa enemmän sitä, että tulee uhkailuja, joilla pyritään lannistamaan ja ikään kuin estämään toista tekemästä työtänsä. Ja tässä ei ole kyse meistä, jotka täällä ollaan varmaan parkkiinnuttukin aika kovaan viestiin, vaan myös niistä uusista tulevista ihmisistä, jotka haluavat tulla yhteiskuntaan vaikuttamaan, niistä nuorista, jotka lähtevät kuntavaaliehdokkaiksi, niistä uusista ehdokkaista, jotka lähtevät eduskuntavaaliehdokkaiksi. Elikkä heidän pelkonsa ei saisi olla este demokraattiselle osallistumiselle – mutta ei myöskään toimittajien tai tutkijoiden.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Ja seuraava kysymys. – Mika Lehto, Ilta-Sanomat. Ole hyvä.

[Mika Lehdon puhe ei kuulu]

Mika Lehto, nyt ei kuulu. [Särinää] Tämä ei nyt kuulu, me ei saada tätä nyt toimimaan. Laita mikki pois päältä, niin annan toisen kysymyksen Heikki Vennolle ja kokeillaan sitten uudestaan.

Toimittaja Heikki Vento, Suomen Kuvalehti:

Joo, Heikki Vento Suomen Kuvalehdestä. – Tässä viime päivinä ovat presidentti ja pääministeri sanailleet keskenään, ottaneet kantaa määrättyihin asioihin ja myöskin keskustelleet, varsinkin presidentti, sellaisista asioista, jotka kuuluvat eduskunnan toimivaltaan, noin mutkan kautta. Kysymys puhemiehille: onko perustuslain tulkinta muuttunut entistä vahvemmin pääministeripainotteiseksi, jopa niin paljon, että tässä pitäisi harkita kenties säädösmuutoksia, vai onko tämä maan tavan muotoutuminen vuodesta 2000 tämmöinen normaali kehitys, mikä kuuluu olla, kun mennään parlamentarismiin, jossa hallituksen rooli korostuu ja kenties presidentin vähän kapenee?

Puhemies Anu Vehviläinen:

No, tuossa ihan alkusanoissani sanoin siitä, miten eduskunnan rooli on kasvanut tällä parlamentarismin puolella ja pääministerin rooli sen myötä. Meillä on vuodesta 2000 lähtien ollut nykyinen perustuslaki voimassa, ja se antaa tietysti hallitukselle paljon valtaa nimenomaan täällä sisäpolitiikan puolella, ja sitten ulkopoliittikan puolella on säädetty, niin kuin tiedämme, että presidentti johtaa sitä yhteistoiminnassa hallituksen kanssa. Minä ajattelen sillä tavalla – ensinnäkin jos käsitellään eduskunnan roolia – että minusta kaikki keskustelu, joka liittyy perustuslakiin ja eduskuntaan, on kovinkin tervetullutta, kuka tahansa niitä puheenvuoroja esitti. Se on minusta hyvä asia. Mutta sitten jos puhutaan perustuslaista, niin meillä on ollut vain 20 vuotta tämä nykyinen perustuslaki voimassa, ja itse ajattelen niin, että perustuslakia pitää muuttaa hirveän harkiten. Eli en olisi katsomassa sillä tavalla, että sillä olisi joitain suuria muutostarpeita. Ja minusta se on hyvä asia, että meillä on presidentti aktiivinen keskustelemaan yhteiskunnallisista asioista, on aktiivinen pääministeri, ja samalla tavalla ajattelen, että on hyvä, että Suomessa käydään avointa, yleistä yhteiskunnallista keskustelua, arvokeskustelua. Ja niin kuin tässä viime viikot ovat osoittaneet, teemoja ja aiheita on sekä maailmalta että myös kotimaasta.

Viestintäpäälikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Eerola, ole hyvä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola:

Niin, kiitos, erittäin hyvä ja mielenkiintoinen kysymys, mitä olen itse pohtinut tässä, kun oli tämä ikään kuin sanailu, lainausmerkeissä sanailu, presidentin ja pääministerin ja heidän joukkueidensa välillä, että kumpi teki oikein ja kumpi tuli kenenkään tontille. Tässä on ehkä osittain kyse sellaisesta ilmiöstä – en tiedä, onko sitä pantu niin paljon edes merkille – että nyt on astunut ruoriin tässä maassa semmoinen päättäjäsukupolvi, joka on suurimman osan aikuiselämästään elänyt tämän nykyisen voimassa olevan perustuslain aikana, ja sitä kautta ikään kuin se kulttuuri on muuttunut. Vaikka toki se perustuslaki on ollut voimassa vuodesta 2000, niin kuin kuultiin, jo yli 20 vuotta, niin aiemmat päättäjäpolvet presidenttiä myöten ovat ikään kuin eri sukupolvea sillä lailla,

että vaikka perustuslaki on muuttunutkin, ikään kuin se mielikuva, se ajatusmaailma, on jäänyt siitä entisestä presidenttivaltaisesta voimaan. Ja nyt sitten, sanotaanko, ihan muutaman viime vuoden sisällä, on astunut esiin ikään kuin uutta sukupolvea, joka näkee sitten taas tämän pääministerivaltaisuuden, jos näin voidaan sanoa, tässä kohtaa. Että tämä on ehkä tällainen sukupolvikysymys myöskin.

Viestintäpäälikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Ja varapuhemies Filatov, jonka jälkeen sallin vielä Heikki Vennolle lisäkysymyksen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov:

Arvoisa puhemies! Minä ajattelen sen jotenkin niin, että meidän nykyinen perustuslaki varmasti on ihan relevantti, ja se työnjako, mikä siinä on – sisäpolitiikka ja EU-politiikka kuuluvat siis hallitukselle, ja sitten taas sen ulkopoliittikan, joka on EU:n ulkopuolista, painopiste on enemmän siellä presidentin puolella – on selkeä ja hyvä. Mutta kyllähän samaan aikaan molemmilla, myös presidentillä, pitää olla oikeus keskustella julkisesti myös sisäpoliittisista asioista ja pohdiskella asioita, niin kuin hän on hyvin aktiivisesti tehnyt: hän on käyttänyt talouspoliittisia puheenvuoroja, hän on käyttänyt moneen asiaan liittyviä puheenvuoroja. Samanaikaisesti monet ne ongelmakohdat, kun tätä rajanvetoa käydään, liittyvät niihin tilanteisiin, että ollaan ikään kuin EU-politiikan ja sitten sen EU:n ulkopuolisen politiikan välisessä rajamaastossa eikä oikein tiedetä, kumpaa kautta se tulee. Näihin ne isoimmat kiistat ovat liittyneet. Mutta minun mielestäni suomalainen yhteiskunta kestää kyllä sen, että joskus kysytään, mitä sanoit ja miksi sanoit, ilman että sen takia täytyy perustuslakia muuttaa.

Viestintäpäälikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Heikki Vennolla on tähän aiheeseen lisäkysymys.

Toimittaja Heikki Vento, Suomen Kuvalehti:

Joo, no varapuhemiehet, puhemies, nyt vähän vastasivat tähän, kun lottosin tämän lisäkysymyksen, mutta kysyn: Siis kun pääministeri Sanna Marin otti Navalnyi-kannanoton, niin se sopiiko se teistä tämän päivän ajan henkeen, että pääministeri on ensimmäisenä tässä esillä, vaikka – niin kuin varapuhemies Eerola viittasi – takavuosina marssijärjestys oli sellainen, että siinä olisi ollut peruna kurkussa niin kauan, kunnes presidentti jotain sanoo? Elikkä oliko sopivaa ja onko se ajan hengen mukaista, että Marin otti siihen ensimmäisenä kantaa?

Puhemies Anu Vehviläinen:

Ajattelen sillä tavalla, että kun tässähän kannanotot ovat olleet samansuuntaisia, niin en osaa ajatella, että tässä olisi tapahtunut mitään kardinaalimokia. Sitten ehkä tämä on totta, mitä Eerola pohdiskeli näistä uusista sukupolvista, että meillä toisaalta on aikuistunut sukupolvia, jotka ovat olleet vain nykyisen perustuslain aikana, he tuntevat vain sen, ja toisaalta kun me ollaan vuonna 95 liittytty EU:n jäseneksi, niin meillä on jo

paljon myös aikuisia nuoria ihmisiä, jotka eivät tunnekaan muuta kuin EU-maailman. Kyllähän meillä käytiin aikansa, vielä siellä 2000-luvun alussa, lautaskiistoja ynnä muita, mutta nämä on ratkaistu. Ja minusta ei pidä olla jotenkin aina niin, että säpsähtää, että kuka sanoi mitäkin. Minusta tässä pitää kyllä olla tämmöistä sanomisen mahdollisuutta, ja ehkä tästä tehdään isompaa numeroa myös siksi, kun se vanha perinne on ollut se, että ensin sanoo presidentti kantansa. Mutta en minä pidä tätä dramaattisena.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Varapuhemies Filatov.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov:

Puhemies! Ehkä tässäkin kysymys on siitä, että meillä tämä maailma on muuttunut: vaaditaan nopeita reaktioita, ja meillä nettimaailma ja somemaailma ovat sellaisia, missä usein viestitään nopeasti ilman että tavallaan kyse on välttämättä päätöksenteosta. Minun mielestäni oleellista on se, että tiedonvaihto kulkee korona-aikanakin eikä jää matkan varrelle. Mutta jos pääministeri ottaa kantaa ihmisoikeuskysymyksiin, niin siinä ei minun mielestäni ole välttämättä kyse niin kuin toimialasta, ja jos ottaa kantaa nopeasti, niin sekin on sallittua. Aina voidaan käydä sitten jälkikäteen keskustelua, missä tehdään päätökset ja missä järjestyksessä, ja se on minun mielestäni tärkeää, että siellä ei tule eriäviä kantoja tai ei ikään kuin astuta toisen tontille liiaksi. Mutta tässä minusta on tehty vähän ehkä kärpäsestä härkänen.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

Varapuhemies Juho Eerola vielä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola:

Joo, kiitos. – Lyhyesti korostaisin sitä, että itse asiahan oli molemmilla, sekä pääministerillä että presidentillä, sama ja ei tässä varmaan suurta vahinkoa käynyt. Nyt vastaisuuden varalle toivoisin tosiaan, että varmistettaisiin tämä tiedonkulku, mistä varapuhemies Filatovkin puhui, niin että molemmat osapuolet tosiaan tietävät, mitä toinen aikoo sanoa ja milloin aikoo sanoa. Se olisi ehkä se kaikkein tärkein oppi meille itsellemme tässä kysymyksessä.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

No niin, mennään eteenpäin. – Yritetään uudestaan: Mika Lehto, ole hyvä.

[Mika Lehdon puhe ei kuulu]

Ei kyllä kuulu. Jonkunlainen yhteysongelma meillä kyllä tässä nyt on toimittaja Mika Lehdon suuntaan, joten mennään eteenpäin. Onko vielä muita kysymyksiä? – Mika Lehto kirjoittaa tänne... Katsotaan, jos se tulee, niin... [Juho Eerola kommentoi mikrofonin ulkopuolelta] Voi olla, että hän on jossain, missä yhteys on huono. – Onko tässä välissä

muita kysymyksiä? Voimme ottaa... – No nyt tuli, katsotaan. Tässä Mika Lehto kirjoittaa: ”Kyberhyökkäyksestä kysyisin: Onko selvinnyt eduskunnalle hyökkäyksen laajuus ja vakavuus? Miten sitä voisi kuvailla?

Puhemies Anu Vehviläinen:

Totean niin, että sen kyberhyökkäyksen yksityiskohdista on tiedotusvastuu keskusrikospoliisilla ja en tässä kohtaa voi tästä sen enempää sanoa.

Viestintäpäällikkö Rainer Hindsberg, eduskunta:

No niin, nyt tällä hetkellä ei näyttäisi olevan lisää kysymyksiä, joten me lopetamme tämän tiedotustilaisuuden. – Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen:

Kiitos kaikille.